

Wijzigingsbesluit Natura 2000-gebieden Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, Deelen, Leekstermeergebied, Zuidlaardermeergebied, Elperstroomgebied, Arkemheen, IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Polder Zeevang, Boezems Kinderdijk, Donkse Laagten en Veerse Meer

De Staatssecretaris van Economische Zaken

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010, L 20);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-011, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van Witte en Zwarte Brekken (Natura 2000-gebied #011) als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 2

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-012, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van Sneekermeergebied (Natura 2000-gebied #012) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) van 14 maart 2011 wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 3

1. Het besluit van 16 februari 2010 (PDN/2009-014, Stcrt. 2010, 2212) tot wijziging van de aanwijzing van Deelen (Natura 2000-gebied #014) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 4

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-019, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van het Leekstermeergebied (Natura 2000-gebied #019) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.

2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 5

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-020, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van het Zuidlaardermeergebied (Natura 2000-gebied #020) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 6

1. Het besluit van 16 februari 2010 (PDN/2009-028, Stcrt. 2010, 2212) tot aanwijzing van het Elperstroomgebied (Natura 2000-gebied #028) als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 7

1. Het besluit van 10 september 2009 (PDN/2009-056, Stcrt. 2009, 3516) tot wijziging van de aanwijzing van Arkemheen (Natura 2000-gebied #056) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 8

1. Het besluit van 16 februari 2010 (PDN/2009-072, Stcrt. 2010, 2212) tot aanwijzing van IJsselmeer (Natura 2000-gebied #072) als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206) en tot wijziging van de aanwijzing als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 3 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 9

1. Het besluit van 16 februari 2010 (PDN/2009-073, Stcrt. 2010, 2212) tot aanwijzing van Markermeer & IJmeer (Natura 2000-gebied #073) als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206) en tot wijziging van de aanwijzing als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 3 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 10

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-093, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van Polder Zeevang (Natura 2000-gebied #093) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 11

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-106, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van Boezems Kinderdijk (Natura 2000-gebied #106) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 12

1. Het besluit van 16 februari 2010 (PDN/2009-107, Stcrt. 2010, 2212) tot wijziging van de aanwijzing van Donkse Laagten (Natura 2000-gebied #107) als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting. die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 13

1. Het besluit van 14 maart 2011 (PDN/2010-119, Stcrt. 2011, 4458) tot wijziging van de aanwijzing van Veerse Meer (Natura 2000-gebied #119) als speciale beschermingszone in de zin artikel 4 van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) wordt als volgt gewijzigd: het derde lid van artikel 2 vervalt.
2. De Nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd volgens de in artikel 14, eerste lid, van dit besluit bedoelde Nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 14

1. Dit wijzigingsbesluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting.
2. De bekendmaking van dit wijzigingsbesluit geschiedt in de Staatscourant.
3. Dit wijzigingsbesluit treedt in werking op de dag na de bekendmaking in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
w.g. Sharon A.M. Dijkema
d.d. 14-02-2013

Dit wijzigingsbesluit en de daarbij behorende Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locaties worden vermeld in de bekendmaking, die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en regionale bladen.

Het wijzigingsbesluit kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000.

Belanghebbenden die hun zienswijze als bedoeld in artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht naar voren hebben gebracht of die het redelijkerwijs niet verweten kan worden geen zienswijze naar voren te hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

Nota van toelichting behorende bij het besluit PDN/2013-011 ter wijziging van de besluiten van 10 september 2009, 16 februari 2010 en 14 maart 2011, waarmee Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, Deelen, Leekstermeergebied, Zuidlaardermeergebied, Elperstroomgebied, Arkemheen, IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Polder Zeevang, Boezems Kinderdijk, Donkse Laagten en Veerse Meer zijn aangewezen als Natura 2000-gebied.

1. Inleiding

De hier genoemde aanwijzingsbesluiten van 10 september 2009, 16 februari 2010 en 14 maart 2011, waarmee Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied, Deelen, Leekstermeergebied, Zuidlaardermeergebied, Elperstroomgebied, Arkemheen, IJsselmeer, Markermeer & IJmeer, Polder Zeevang, Boezems Kinderdijk, Donkse Laagten en Veerse Meer zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, bevatten complementaire doelen. Complementaire doelen zijn Vogelrichtlijndoelen die zijn opgenomen in een Habitatrichtlijngebied en vice versa. Steeds gaat het om doelen voor natuurwaarden vermeld in bijlagen I of II van de Habitatrichtlijn of bijlage I van de Vogelrichtlijn.

Hoewel deze complementaire doelen bijdragen aan het halen van een landelijke gunstige staat van instandhouding, is het vanuit de richtlijnen niet noodzakelijk hiervoor instandhoudingsdoelstellingen te formuleren in de aanwijzingsbesluiten. Na de verwijdering van de complementaire doelen bevatten de aanwijzingsbesluiten alleen instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien uit de richtlijnen.

Bij brief van 25 november 2011¹, betreffende Moties van leden Koopmans en Ladders omtrent Natura 2000, heb ik aangegeven dat ik in de reeds definitieve aanwijzingsbesluiten de complementaire doelen zal verwijderen. Dit besluit geeft invulling aan die toezegging.

De artikelen 1 tot en met 13 van dit besluit noemen in het eerste lid het betreffende gebied en het vervallen deel van het besluit dat betrekking heeft op de complementaire doelen. Het tweede lid van elk artikel wijzigt de Nota van toelichting voor zover deze betrekking heeft op de complementaire doelen. Deze worden in Hoofdstuk 2 van deze toelichting verder uitgewerkt.

Daarnaast is aan de Nota van toelichting een bijlage toegevoegd. Ook deze bijlage maakt integraal onderdeel uit van het besluit. In deze bijlage wordt naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen een nadere onderbouwing van het besluit gegeven. De gebiedsspecifieke behandeling van zienswijzen in deze bijlage beperkt zich tot de punten die direct van invloed zijn op dit aanwijzingsbesluit.

2. Wijzigingen in de Nota's van toelichting

De wijzigingen in dit besluit moeten worden gelezen in samenhang met de oorspronkelijke besluiten. Wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke Nota van toelichting zijn per paragraaf beschreven of zijn tussen rechte haken [...] aangeduid.

2.1 Witte en Zwarte Brekken (PDN/2010-011, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze

---

¹ Tweede Kamer 2011-2012 | 32 670 nr. 27

complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.”

- Paragraaf 5.4 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1340 Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*).

2.2 Sneekermeergebied (PDN/2010-012, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
“Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 “complementaire doelen” geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden “ontwikkeldoelen” zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.”
- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en H1340 Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*).

2.3 Deelen (PDN/2009-014, Stcrt. 2010, 2212)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
“Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 “complementaire doelen” geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden “ontwikkeldoelen” zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.”
- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1082 Gestreepte waterroofkever (*Graphoderus bilineatus*) en H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

2.4 Leekstermeergebied (PDN/2010-019, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
“Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 “complementaire doelen” geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in

Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."

- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1016 Zeggekorfslak (*Vertigo moulinsiana*).

2.5 Zuidlaardermeergebied (PDN/2010-020, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1145 Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

2.6 Elperstroomgebied (PDN/2009-028, Stcrt. 2010, 2212)

- Paragraaf 4.2.2 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.4 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.4.2. Vogelrichtlijn: broedvogels, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor A338 Grauwe klauwier (*Lanius collurio*).

2.7 Arkemheen (PDN/2009-056, Stcrt. 2009, 13516)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten

en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."

- Paragraaf 5.4 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1. Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*).

2.8 IJsselmeer (PDN/2009-072, Stcrt. 2010, 2212)

- Onderstaande voetnoot 13 in 4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II¹²) komt te vervallen: "De genoemde soort is tevens als complementair doel aan het Vogelrichtlijngedeelte van het gebied toegevoegd."
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen: "Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.7 Complementaire doelen, komt te vervallen.

Het gedeelte van het IJsselmeer dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt is niet meer aangewezen voor H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

2.9 Markermeer & IJmeer (PDN/2009-073, Stcrt. 2010, 2212)

- Onderstaande voetnoot 12 in 4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II¹¹) komt te vervallen: "De genoemde soort is tevens als complementair doel aan het Vogelrichtlijngedeelte van het gebied toegevoegd."
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen: "Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.7 Complementaire doelen, komt te vervallen.

Het gedeelte van het Markermeer & IJmeer dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt is niet meer aangewezen voor H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

2.10 Polder Zeevang (PDN/2010-093, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.4 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

2.11 Boezems Kinderdijk (PDN/2010-106, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrichtlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1340 Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*).

2.12 Donkse Laagten (PDN/2009-107, Stcrt. 2010, 2212)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I⁸) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd. Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.4 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1. Habitatrichtlijn: habitattypen, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H6410 Blauwgraslanden (*Molinion caeruleae*).

2.13 Veerse Meer (PDN/2010-119, Stcrt. 2011, 4458)

- Paragraaf 4.2.1 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II) in de Toelichting van dit besluit vervalt.
- Onderstaande tekst in paragraaf 5.1 van komt te vervallen:
"Voor een beperkt aantal (vogel)soorten en habitattypen in een beperkt aantal gebieden zijn op basis van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 "complementaire doelen" geformuleerd (niet noodzakelijk van toepassing op het onderhavige gebied). Het betreft (vogel)soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrictlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrictlijngebieden "ontwikkeldoelen" zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen beter gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig deel uit van de aanwijzingsbesluiten. De betreffende waarden worden niet aangemeld bij de Europese Commissie."
- Paragraaf 5.5 Complementaire doelen, komt te vervallen.
- Paragraaf B.3.1 Habitatrictlijn: soorten, komt te vervallen.

Het gebied is niet meer aangewezen voor H1340 Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*).

Motivering van het besluit op basis van de binnengekomen zienswijzen

1 INLEIDING

Op 30 juli 2012 is het ontwerp wijzigingsbesluit gepubliceerd ter voorbereiding van dit definitieve wijzigingsbesluit om de complementaire doelen uit de definitieve aanwijzingsbesluiten van 13 Natura 2000-gebieden te verwijderen.

Dit ontwerp wijzigingsbesluit heeft in de periode van 3 augustus 2012 tot en met 13 september 2012 ter inzage gelegen. Dit heeft ertoe geleid dat er door negen personen of organisaties een zienswijze is ingediend. In veel zienswijzen werd dezelfde argumentatie gebruikt en werden gelijkkluidende zorgen geuit. Meerdere insprekers zijn het in zijn algemeenheid niet eens met het schrappen van de complementaire doelen of zijn het niet eens met het schrappen van complementaire doelen in één of meerdere specifieke Natura 2000-gebieden. Andere insprekers ondersteunen het besluit.

2. REACTIE OP DE ZIENSWIJZEN

De zienswijzen hebben niet tot aanpassing van het besluit geleid.

Het schrappen van de complementaire doelen is in strijd met de Natuurbeschermingswet en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen.

Hoewel de complementaire doelen een bijdrage konden leveren aan het doel vanuit de Habitat- en Vogelrichtlijn om landelijk een gunstige staat van instandhouding te realiseren, waren de complementaire doelen op zichzelf geen rechtstreekse richtlijnverplichting. Het schrappen van de complementaire doelen kan dan ook niet worden gezien als in strijd met deze richtlijnen. De complementaire doelen zijn niet aangemeld bij de Europese Commissie. Er is ook geen strijdigheid met de Natuurbeschermingswet 1998, omdat deze aangeeft (artikel 10a, 2^e lid) dat instandhoudingsdoelstellingen alleen hoeven te worden gesteld voor zover geëist ingevolge de richtlijn waarvoor het gebied is aangewezen.

Insprekers zijn van mening dat met het schrappen van de complementaire doelen wordt ingezet op verslechtering van de landelijke staat van instandhouding van betreffende waarden. Zo zou Nederland hiermee een groot risico lopen voor een soort als de noordse woelmuis waarvoor Nederland van groot belang is, gezien de omstandigheid dat het voorkomen van de soort grotendeels beperkt is tot Nederland.

Met het vervallen van de complementaire doelen wordt niet ingezet op verslechtering van de landelijke staat van instandhouding. Het behalen van de gunstige staat van instandhouding blijft een richtlijnverplichting. De Natura 2000-gebiedsdoelen vullen bij elkaar genomen een groot deel van deze opgave in. Er zijn echter voor veel natuurwaarden ook inspanningen buiten de Natura 2000-gebieden nodig. Met of zonder complementaire doelen blijft er, in de praktijk, een opgave buiten de voor deze waarden aangewezen Natura 2000-gebieden liggen. In veel gevallen zullen de betreffende waarden zich in het gebied kunnen blijven handhaven, dan wel vanwege het meeliften met de bescherming van andere natuurwaarden, dan wel middels de bescherming vanuit de Flora- en faunawet. Daarmee blijven de voorkomende waarden, voorheen als complementaire doelstelling aangewezen, een bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling.

Het schrappen van de complementaire doelen is niet ecologisch onderbouwd.

De complementaire doelen vormden een Nederlands instrument om een bijdrage te leveren aan de landelijk gunstige staat van instandhouding. Deze doelstellingen waren geformuleerd voor natuurwaarden waarvoor het bereiken van de landelijk gunstige staat van instandhouding beperkt mogelijk was door bescherming in alleen de aangemelde gebieden. Dit zou een extra belasting kunnen betekenen voor de bescherming buiten deze Natura 2000-gebieden. Daarom heeft Nederland destijds de beleidskeuze gemaakt om de realisatie van deze natuurwaarden zoveel mogelijk binnen andere toch al bestaande Natura 2000-gebieden te realiseren, middels de complementaire doelen. Deze wijze van bescherming is echter niet door de richtlijnen voorgeschreven, wat aanleiding is geweest terug te komen op deze beleidskeuze.

Insprekers stellen voor de gebieden waar de complementaire doelen vervallen aan te wijzen als Habitatrictlijngebied.

Er is geen reden voor het aanmelden van nieuwe Habitatrictlijngebieden voor de waarden waarvoor de complementaire doelen zijn komen te vervallen. De Nederlandse aanmelding van de Habitatrictlijngebieden (2003) is door de Europese Commissie als voldoende beoordeeld en vastgelegd in de communautaire lijst voor de Atlantische regio (2004).